

syphilitische papel ingezien. Het verschillend uitzien daarvan tegenover de acne- en psoriasis-papel wordt door een schematische afbeelding duidelijk gemaakt.

Bij de behandeling wordt verwezen naar de betreffende genummerde recepten, aan het slot van het boekje in verschillende groepen gerangschikt. Deze munten, evenals het geheel, door eenvoud en duidelijkheid uit.

P. H. SCHOONHEID.

De Kwakzalversmiddelen, hun inhoud en de gevaren, die bij het gebruik dreigen, volgens analyses gedurende 35 jaren gemaakt voor de Vereeniging tegen de Kwakzalverij. Bewerkt door E. J. ABRAHAMS, secretaris-penningmeester. Amsterdam, 1916. Gedrukt bij de Dordrechtsche Drukkerij- en Uitgevers-Maatschappij. Prijs f 1.—.

Den 1sten Januari van dit jaar heeft de Vereeniging tegen de Kwakzalverij vijf-en-dertig jaren bestaan en is haar *Maandblad* zijn zes-en-dertigsten jaargang begonnen. Dat wil zeggen: een vijf-en-dertig-jarige onafgebroken strijd tegen bedrog aan de ééne zijde, tegen domheid en bijgeloof aan de andere zijde. Men denke niet licht over den arbeid, in al die jaren geleverd ten bate van de volksgezondheid en ten bate van de beurzen van de burgers, die onophoudelijk door gewetenlooze kwakzalvers belaagd worden. Het is een moeielijk en vaak ondankbaar werk om de menschheid ondanks zich zelve tegen haar eigen domheid te beschermen. Een ontzaglijke mate van wilskracht en onverzettelijkheid, van onuitroeibaren geestdrift voor het hooge doel en een rotsvaste overtuiging zijn de eerste vereischten om dit ondankbare werk jaren lang te blijven volhouden zonder te versagen, dit werk waarbij de teleurstellingen zoo vele zijn. De kwakzalverij vertoont toch een groote gelijkenis met de Hydra uit de mythologie; slaat men een der vele koppen af, terstond komen er twee nieuwe voor in de plaats; maar evenmin als HERAKLES zich eertijds daardoor liet ontmoedigen, evenmin is dit feit voor de genoemde vereeniging aanleiding den strijd op te geven en houdt zij manmoedig stand, ten einde ook dit monster volkomen te verslaan.

Een belangrijk gedeelte van het in die 35 jaren verrichte werk heeft daarin bestaan, dat zonder ophouden alle nieuw op de markt verschijnende kwakzalversmiddelen door de trouwe en ijverige medewerkers der Vereeniging werden ontleed en onderzocht, om daarna in het *Maandblad* de samenstellende bestanddeelen algemeen bekend te maken. Daardoor verliest in de eerste plaats het kwakzalversmiddel den nimbus van geheimzinnigheid, die het voor vele

personen zoo aantrekkelijk maakt, maar tevens komt daardoor meestal aan den dag, dat het uit onbeteekenende stoffen bestaat, die onmogelijk de goede werking kunnen bezitten, aan het middel door den kwakzalver toegeschreven, of dat het zeer goed bekende en door de artsen evenzeer aangewende middelen bevat, alleen door een niet-deskundige slordig bereid en voor een veel te hoogen prijs aan den man gebracht, als dienende bij honderd en één van de meest uiteenloopende kwalen. En niet zoo zelden brengt zulk een onderzoek aan het licht, dat het middel zelfs rechtstreeks schadelijke stoffen bevat, zoodat een waarschuwing tegen het gebruik er van dan van dubbele waarde is te achten. Het is natuurlijk niet noodig, voor de lezers van dit blad de schadelijkheid der kwakzalverij uiteen te zetten; wij allen komen in ons dagelijksch werk zóó vaak met de ellendige gevolgen er van in aanraking, dat langer stilstaan hierbij wel overbodig genoemd mag worden.

De 35-jarige vereeniging heeft gemeend haar zevende lustrum niet beter te kunnen vieren, dan de uitkomsten van dit werk, die in al de opeenvolgende jaargangen van haar *Maandblad* verspreid liggen, in een overzichtelijken vorm bijeen te brengen en dit boekje het publiek aan te bieden. Onze collega E. J. ABRAHAMS, de bekende secretaris-penningmeester der vereeniging, heeft zich verdienstelijk gemaakt door deze uitgave te bewerken, van een inleiding te voorzien en voorts nog hier en daar, waar dat pas gaf, bij verschillende middelen of groepen van middelen enkele opmerkingen te plaatsen. Hij heeft nl., om het overzicht te vergemakkelijken, de kwakzalversmiddelen in verschillende groepen onder gebracht; niet minder dan 27 dier groepen kon hij onderscheiden. Bij elk middel is nog afzonderlijk vermeld de jaargang en het nummer van het *Maandblad*, waarin de samenstelling indertijd is wereldkundig gemaakt. Een alphabetisch register besluit het boek.

Zoo is een werkje ontstaan, dat zonder twijfel veel nut zal kunnen stichten en waarvan de schrijver dan ook hoopt, dat het menige zieke uit de handen des bedriegers mag houden, een wensch, dien wij waarschijnlijk allen zullen onderschrijven. Wij mogen de vereeniging dankbaar zijn voor dit nieuwe geschenk, dat zij ter gelegenheid van haren verjaardag de menschheid weder geschonken heeft en wij wenschen haar, behalve de kracht om haar werk ook in de toekomst met onverflauwd en ijver voort te zetten, van harte toe, dat velen, die haar arbeid tot nog toe niet steunden, zich van hun kant thans gedrongen zullen gevoelen zich bij haar aan te sluiten. Haar eerlijke strijd tegen bedrog verdient den steun van alle weldenkenden.